

Παραφράζοντας τον P. Picasso: «Η τέχνη (της ουτοπίας)... μας βοηθάει να δούμε την αλήθεια»

**Ουτοπικές
προτάσεις για την
παιδεία/εκπαίδευση,
τις σπουδές του
μηχανικού - ΜΗΗΝ
και τον κορεσμό του
επαγγέλματος**

ΤΟΥ
ΞΕΝΟΦΩΝΤΑ Γ. ΚΟΖΑΡΗ*

1. Το «Βήμα» (20-10-1973): «Είς 12.996 ανέρχεται ο αριθμός των υποψηφίων σπουδαστών, οι οποίοι επέτυχον και εισέρχονται εις τας ανωτάτας και ανωτέρας σχολάς το 1973-74. Εκ των πινάκων αποτελεσμάτων των διεξαχθέντων το Σεπτέμβριον ε.ε. εισπληρώων διαγωνισμών, εις τους οποίους μετέχουν 55.000 υποψήφιοι για την κατάληψη 15.640 θέσεων». Το 1973, από τους

φοιτών μηχανικών, ιδίως από το εξωτερικό. Κατά την περίοδο 1978-2008, με την ίδρυση 3(;) πρόσθετων πολυτ. σχολών (ΔΠΘ το 1974, Πολ. Κρήτης και Πανεπ. Θεσσαλίας το 1984), την ίδρυση τμημάτων Αρχιτ. και ΧΜ στο Παν. Πάτρας, τη βαθμιαία αύξηση του αριθμού των εισαγομένων εσωτερικού και τη σημαντική αύξηση των σπουδαστών ειδικότητας μηχανικού στο εξωτερικό, ε-

(0,93% του πληθυσμού), χωρίς να υπολογίσουμε τους Τεχνολόγους Μηχανικούς (ΚΑΤΕΕ, ΤΕΙ). Αντιθέτως, στις ανεπτυγμένες χώρες και στις χώρες της ΕΕ, όπου οι δυνατότητες απασχόλησης είναι πολλαπλάσιες, το ποσοστό αυτό κυμαίνεται από 0,2 έως 0,5% (λ.χ., ΗΠΑ: 1.512.000, ποσοστό 0,5%, Γερμανία: 173.000, ποσοστό 0,22%) και η ιδιότητα του μηχανικού αποτελεί τίτλο τιμής. Πα-

Πολυτ./Σχολή	Αρχιτ.	Π-Μ	Μ/Η,Μ,Η	ΧΜ	NMM	MMM	ΑΤΜ
ΕΜΠ	100	200	150	50	50	50	100,60*
ΑΠΘ	100,40*	150	50	50			100,90*
Π. Πατρών		100,8*	50Μ,100Η,37Η*				
Σύνολο	200	450	350	100	50	50	200

100.000 αποφοίτους του βταξίου Γυμνασίου, μόλις το 55% συμμετείχε στις εισαγωγικές εξετάσεις. Ο αριθμός των 1.400 εισακτέων (και των κενών θέσεων με *) στις 15 σχολές του Πολυτεχνικού Κύκλου με πολύ αυστηρές εξετάσεις, επί της θεωρητικά «διδασκίας ύλης», δηλαδή σχεδόν επί παντός επιστητού (π.χ. ο μ.ο. εισαγωγής στους ΜΗ ΕΜΠ ήταν 13,5) φαίνεται παρακάτω:

2. Εφόσον οι διαθέσιμες θέσεις εισακτέων δεν καλύπτουν την υπερβολική ζήτηση για σπουδές μηχανικού, οι φοιτητές πρέπει να επιλέγονται με αυστηρές εξετάσεις για τις ικανότητές τους. Παγκοσμίως, είναι γνωστό ότι ένας καλός διπλωματούχος μηχανικός θα παραχθεί ουσιαστικά 5 έως 10 έτη μετά την αποφοίτησή του από το Πολυτεχνείο και ότι οι μηχανικοί απασχολούνται κυρίως στη βιομηχανία. Όμως, παρ' όλα αυτά, σε σχεδόν τριτοκοσμικές συνθήκες, και παράλληλα με την επιδεινούμενη αποβιομηχάνιση της χώρας μας, σημειώθηκαν τα παρακάτω εκφυλιστικά φαινόμενα:

3. Σύντομα, με τη «καλάρωση» των εξετάσεων επί της «διδασκίας ύλης», επιβραβεύτηκαν η αποστήθιση και η γενιά των «πλασματικών» αριστούχων. Με την κατάργηση των οκτώρων προέκυψε και το πρόβλημα της μη επαρκούς «πιστοποίησης» των γνώσεων των νέων από-

πλήθε –αρχικά– τριπλασιασμός των μηχανικών, από ΑΜ ΤΕΕ 27500 (1978) έως περίπου 80000 (1998), (αυτοί που εισήλθαν με την πρώτη και ολοκλήρωσαν σε 5 έτη τις σπουδές τους γεννήθηκαν το 1955 και 1975 αντίστοιχα), ενώ σήμερα (2/6/2009) ο ΑΜ ΤΕΕ έχει ανέλθει στο 120800.

4. Ο ετήσιος ρυθμός αύξησης των μελών του ΤΕΕ για το 2008 είναι 4,3% (4.365 νέα μέλη ΤΕΕ εκ των οποίων εσωτερικού: 3.742 και εξωτερικού: 623). Τον Ιανουάριο του 2009 οι Μ-Η-Η-Ν ξεπερνούν τους 35.000 και αποτελούν το 35%, περίπου, του συνόλου των μηχανικών τακτικών μελών του ΤΕΕ (102.000).

5. Σήμερα, η υπερβολική –και αναντίστοιχη με τη ζήτηση και τις δυνατότητες των πολυτεχνείων– αύξηση του αριθμού των εισερχομένων σε πολυτεχνικές σχολές εσωτερικού (με εξετάσεις και μετεγγραφές κάθε είδους ή με ειδικές –χαριστικές εξετάσεις, λ.χ., αθλητές) και παραλλήλως οι –μικρότερου, πρόσφατα, αλλά δυναμικά ανεξέλεγκτου πλήθους– σπουδές μηχανικών στο εξωτερικό έχουν οδηγήσει τα ελληνικά πολυτεχνεία σε σημαντικές δυσκολίες εκπαίδευσης και σε απαξίωση του κύρους του μηχανικού –λόγω του μεγάλου αριθμού αποφοίτων– και τη χώρα μας σε παγκόσμιο ρεκόρ διπλωματούχων μηχανικών

παγκοσμίως, υπάρχουν 15.000.000 μηχανικοί («Business Week», 2005) επί συνολικού πληθυσμού 6.467.500.000 (ποσοστό 0,23%), ενώ το 2005 οι Έλληνες μηχανικοί αποτελούσαν το 0,61% του συνόλου των μηχανικών στην υφήλιο!!

6. Προς το παρόν, στους ΜΗΗΝ δεν παρατηρούνται ιδιαίτερα προβλήματα απασχόλησης, αλλά είναι προφανές ότι έχει επέλθει –προ πολλού– κορεσμός σε πολλές ειδικότητες μηχανικών (ΜΜΜ, ΧΜ, ΑΜ, κλπ.). Πρόσφατα διατυπώθηκε πανευρωπαϊκά η ανησυχία για την ήδη εμφανιζόμενη ανεργία των αρχιτεκτόνων. Προβλέπεται ότι –συν τω χρόνω– θα παρατηρείται επιδεινούμενη υποαπασχόληση με τα επιμέρους αντικείμενα (μελέτες, κατασκευές, βιομηχανία κλπ.) ή/και ετεροαπασχόληση και πολύ μεγάλη αδυναμία αυτοαπασχόλησης ως ελεύθερων επαγγελματιών (εκτός των περιπτώσεων ένταξης/διαδοχής σε οικογενειακές επιχειρήσεις) ή/και σε μικρές επιχειρήσεις εξαιτίας της μετα-ολυμπιακής συγκυρίας (αποπληρωμή ολυμπιακών έργων έως σήμερα, μείωση δημόσιων και ιδιωτικών επενδύσεων, υψηλός δανεισμός, ΣΔΙΤ ως πανάκεια, παγκόσμια οικονομική κρίση). Ήδη, έχει καταγραφεί αδυναμία παραμονής στα Μητρώα Μελετητών και Εργοληπτών, λόγω έλλειψης εισοδημάτων επιβίωσης, πολύ ▶

* Μηχανολόγος - Ηλεκτρολόγος
Μηχανικός ΕΜΠ

Έτος	Πρόταση μείωσης εισαγομένων στα ελληνικά πολυτεχνεία κατά 2/3	Πρόβλεψη αύξηση από πολυτεχνεία εξωτ. (εκαμύρηση)	Σπουδαστές (εσωτ.+εξωτ.) ετησίως με την πρόταση μείωσης	Εγγεγραμμένοι ετησίως στο ΤΕΕ με την πρόταση μείωσης	Εγγεγραμμένοι ετησίως στο ΤΕΕ χωρίς λήψη μέτρων μείωσης	Καθαρή μείωση εγγεγραφομένων ετησίως στο ΤΕΕ	AM TEE χωρίς λήψη μέτρων μείωσης	AM TEE με λήψη μέτρων μείωσης	Συνταξιοδοτούμενοι	Στο επάγγελμα χωρίς λήψη μέτρων μείωσης**	Στο επάγγελμα με λήψη μέτρων μείωσης**
2010	1.200	1.500	2.700	4.300	4.300	0	124300	122700	1.000	110.300	110.300
2011	1.200	1.500	2.700	4.300	4.300	0	128600	125400	1.000	113.600	113.600
2012	1.200	1.500	2.700	4.300	4.300	0	132900	128100	1.100	116.800	116.800
2013	1.200	1.500	2.700	4.300	4.300	0	137200	130800	1.100	120.000	120.000
2014	1.200	1.500	2.700	4.300	4.300	0	141500	133500	1.200	123.100	123.100
2015	1.200	1.500	2.700	2.700	4.300	1.600	145800	136200	1.200	126.200	116.600
2016	1.200	1.500	2.700	2.700	4.300	1.600	150100	138900	1.300	129.200	118.000
2017	1.200	1.500	2.700	2.700	4.300	1.600	154400	141600	1.300	132.200	119.400
2018	1.200	1.500	2.700	2.700	4.300	1.600	158700	144300	1.400	135.100	120.700
2019	1.200	1.500	2.700	2.700	4.300	1.600	163000	147000	1.400	138.000	122.000
2020	1.200	1.500	2.700	2.700	4.300	1.600	167300	149700	1.600	140.700	123.100
2021	1.200	1.500	2.700	2.700	4.300	1.600	171600	152400	1.600	143.400	124.200
2022	1.200	1.500	2.700	2.700	4.300	1.600	175900	155100	1.800	145.900	125.100
2023	1.200	1.500	2.700	2.700	4.300	1.600	180200	157800	1.800	148.400	126.000
2024	1.200	1.500	2.700	2.700	4.300	1.600	184500	160500	2.000	150.700	126.700
2025	1.200	1.500	2.700	2.700	4.300	1.600	188800	163200	2.000	153.000	127.400
2026	1.200	1.500	2.700	2.700	4.300	1.600	193100	165900	2.200	155.100	127.900
2027	1.200	1.500	2.700	2.700	4.300	1.600	197400	168600	2.200	157.200	128.400
2028	1.200	1.500	2.700	2.700	4.300	1.600	201700	171300	2.400	159.100	128.700
2029	1.200	1.500	2.700	2.700	4.300	1.600	206000	174000	2.400	161.000	129.000
2030	1.200	1.500	2.700	2.700	4.300	1.600	210300	176700	2.600	162.700	129.100
Σύνολο	25.200	31.500	56.700	64.700	86.000	21.300			34.600		
2009	3.600	700	4.300	4.300	4.300						
						Μείωση AM TEE%	24,77				20,65

Παραδοχές:

1. Σήμερα AM TEE: 120000 2. Διπλασιασμός σπουδαστών εξωτερικού μετά την πρόταση μείωσης εισαγομένων στο εσωτερικό 3. Ώσείεις εισαγομένων με σπουδές μηχανικού σταθερές, όπως και ο γενικός πληθυσμός (11.000.000) 4. Μηχανικοί συνταξιούχοι το 2009: 13.000 και προσδόκιμο επιβίωσης: 80 έτη 5. Υποχρεωτική κατάθεση πτυχίου μελετητή ή εργολάβου στα 65 έτη

Μηχανικοί ως % ποσοστό γενικού πληθυσμού Αναλογία εργαζομένων/συνταξιούχου

Μηχανικοί μη συνταξιούχοι

2009	102.000	0,93%	7,80
2030	162.700	1,48%	4,70 Χωρίς λήψη μέτρων μείωσης
2030	129.100	1,17%	3,73 με λήψη μέτρων μείωσης

* Εκτίμηση: απαιτούνται ακριβέστερα στοιχεία

** Υπολογιζόμενα με βάση την προηγούμενη εκτίμηση

περισσότερο για τα πτυχία χαμηλότερης τάξης, 4 στους 10 νέους Έλληνες μηχανικούς απασχολούνται στο εξωτερικό (επιστημονική μετανάστευση).

7. Στο πλαίσιο του διαλόγου για την αναδιοργάνωση του προγράμματος των δημοτικών/γυμνασίων - λυκείων και την αλλαγή του τρόπου εισαγωγής σε ανώτερες και ανώτατες σχολές διατυπώνουμε συνοπτικά την εξής –ουτοπική– πρόταση:

- Να αναδιαρθρωθεί ριζικά το πρόγραμμα εκπαίδευσης αλλά και γενικής παιδείας (καλλιτεχνικά, φιλοσοφία, ψυχολογία κλπ.) των μαθητών δημοτικού - γυμνασίων - λυκείων, και έκαστος, ανάλογα με τα ενδιαφέροντα και τις ικανότητές του, να οδηγείται στις αντίστοιχες σπουδές διαφόρων βαθμίδων. Να είναι συνεχές και όχι αποσπασματικό, κάθε βαθμίδα της εκπαίδευσης να αποτελείται από αυτό-

νομες λειτουργικές ενότητες γνώσης άμεσα εφαρμόσιμες, π.χ., στην 6η Δημοτικού ο μαθητής να γνωρίζει ελληνικά, ιστορία και αριθμητική (απλή μέθοδο των τριών/υφαίρεση κλπ.), να προάγει τη μέθοδο μάθησης, τις δεξιότητες και την κριτική σκέψη των μαθητών και όχι την αποστήθιση και ο τρόπος διδασκαλίας να είναι σύγχρονος παιδαγωγικά. Η βαθμολόγηση σε κάθε τάξη του γυμνασίου και λυκείου

να μην είναι παραπλανητική (ο ισοπεδωτικός Μ.Ο. 17, οι λεγόμενοι «αριστοί» - μέτριοι), αλλά να είναι αυστηρή αλλά δίκαιη (το άριστα να είναι 17,0 έως 17,5 και όχι 20!) που να φθάνει -σε εξαιρετικές περιπτώσεις- ακόμα και σε επανάληψη της ίδιας τάξης ή προώθηση σε επαγγελματική σχολή, έτσι ώστε να ξεχωρίζουν με σαφήνεια οι άριστοι, οι καλοί και οι μέτριοι, με αποτέλεσμα οι μαθητές (και οι γονείς τους) να μάθουν από τον όρο «αξιόκρατια» και να αντιλαμβάνονται εάν είναι κατάλληλοι ή όχι για την Α ή Β κατεύθυνση και σε ποια βαθμίδα σπουδών ανάλογα με τις δυνατότητες/δεξιότητες (και όχι σύμφωνα με τις φανταστικές επιθυμίες τους). Ομοίως ο

συνέχεια στη σελίδα 57

μέσος βαθμός εισαγωγής με αυστηρές εξετάσεις (που να διεξάγονται στο τέλος Αυγούστου για καλύτερη προετοιμασία), π.χ., στο ΕΜΠ να είναι 14,0 (70%) και όχι 19,3!!! (γιατί άραγε δεν κατακτούμε σχεδόν όλα τα βραβεία στις μαθηματικές ολυμπιάδες;). • Με τον τρόπο αυτό και με ένα ουσιαστικό μάθημα επαγγελματικού προσανατολισμού στην Α' Λυκείου, που να συνοδεύεται από θερινή ολιγοήμερη εργασία/ενημέρωση σε πραγματικούς εργασιακούς χώρους, ενδέχεται να αλλάξει βαθμιαία η λανθασμένη επικρατούσα αντίληψη για τα εκλεκτά - επιθυμητά επαγγέλματα, που ήδη είναι κορεσμένα και επιπλέον απαιτούν ιδιαίτερες δεξιότητες και αφοσίωση (μηχανικός, γιατρός, δικηγόρος), όπως συμβαίνει στις άλλες χώρες της ΕΕ. • Να επανέλθει ο θεσμός των πρότυπων γυμνασίων - λυκείων με εξετάσεις. • Να καταργηθεί - επιπέδους - η «ανωτατοποίηση» των ΤΕΙ, να επανδρωθεί με μόνιμους -και όχι ωρομίσθιους- μηχανικούς της πράξης, σε σημαντικό ποσοστό, να μειωθεί σημαντικά ο αριθμός εισαγόμενων ετησίως τεχνολόγων μηχανικών ή/και να καταργηθούν όλα τα τμήματα στα οποία υπάρχει επικάλυψη με τα πολυτεχνεία (εκτός του Αυτοματισμού) και να ενταχθούν στα ΤΕΙ οι ειδικότερες του ραδιοηλεκτρολόγου και του μηχανικού Εμπορικού Ναυτικού, και • στην περίπτωση που δεν καταργηθούν ορισμένα τμήματα ΤΕΙ τεχνολογικής κατεύθυνσης, να αναδιαρθρωθεί ριζικά το πρόγραμμα σπουδών τους, όπως αρχικά προβλεπόταν, για την άρτια εκπαίδευση των αποφοίτων ΤΕΙ, ως τεχνολόγων μηχανικών της πράξης, του εργοστασίου και του εργοταξίου, ώστε να γεφυρωθεί το χάσμα που έχει δημιουργηθεί ανάμεσα στον τεχνίτη και στον μηχανικό, αφήνοντας στα -ολιγομελή- πλέον πολυτεχνεία την επίτευξη υψηλού επιπέδου σπουδών, μεταπτυχιακών σπουδών και τη διεξαγωγή βασικής και εφαρμοσμένης έρευνας.

8. Να καταργηθεί η απεριόριστη απονομή επαγγελματικών δικαιωμάτων οποιουδήποτε Μ-Η αντικειμένου στους μηχανολόγους - ηλεκτρολόγους - ηλεκτρονικούς και αντιστοίχως στις άλλες ειδικότητες μηχανικών (δηλαδή να εξειδικευτεί ανάλογα με το πρόγραμμα σπουδών τους).

9. Για το θέμα τής μη επαρκούς «πιστοποίησης» των γνώσεων των νέων απόφοιτων μηχανικών, οι εκάστοτε διοικήσεις του ΤΕΕ φέρουν σημαντική ευθύνη, διότι μετά από 25 έτη από την κατάρτιση των θύρων που διεξήγαγαν, ως τότε, τα ελληνικά πολυτεχνεία, με την Υ.Α. ΕΔ5 4/339/ΦΕΚ1 3Β/5-10-1984 (που «επέλυσε» το «κοινωνικό» πρόβλημα της μη

εύκολης λήψης αδείας εξάσκησης επαγγελματικού μηχανικού κυρίως σε χιλιάδες αποφοίτους πολυτεχνείων εξωτερικού) γίνεται, επιτέλους, επίσημη συζήτηση να θεθούν εκ νέου οι γραπτές εξετάσεις σε θεματικές ενότητες ή/και η προηγούμενη πρακτική άσκηση των τελειοφοίτων, ως προϋποθέσεις για τη λήψη της παραπάνω άδειας, κυρίως ως απόρροια εξελίξεων περί της ισοτιμίας των διπλωμάτων για την άσκηση του επαγγελματικού μηχανικού στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Είναι προφανές ότι αυτό πρέπει να επιλυθεί άμεσα από το ΤΕΕ, που εξετάζει το ενδεχόμενο για «πρόσβαση σε συγκεκριμένες επαγγελματικές δραστηριότητες για τις οποίες, πιθανά, απαιτούνται χρόνος από την αποφοίτηση και/ή εμπειρία».

10. Να εξεταστεί η υποχρεωτική κατάθεση πτυχίου μελετητή ή εργολάβου ΔΕ στα 65 έως 67 έτη.

11. Μια ουτοπική πρόταση - Υπόθεση εργασίας

Υποθέτουμε ότι η κοινωνία μας -μέσω κάποιας φανταστικής κυβέρνησης- αποφασίζει να περιοριστεί δραστικά και να διατηρηθεί για μια 20ετία ο αριθμός των εισαγόμενων (με οποιονδήποτε τρόπο) σε πολυτεχνικές σχολές εσωτερικού (προτείνεται κατά 2/3), και ανάλογα με τη ζήτηση, ώστε και το επίπεδο σπουδών να βελτιώνεται και το πρόβλημα του κορεσμού να επιλυθεί σε βάθος χρόνου (βλέπε επισυναπτόμενο πίνακα). Τα αποτελέσματα είναι ενδιαφέροντα (μείωση της επιδείνωσης της κατάστασης). Φαίνεται ότι το 2030, χωρίς λήψη οποιουδήποτε μέτρου, οι διπλωματούχοι μηχανικοί θα ανέλθουν στο 1,48% του πληθυσμού, ενώ -παρά την πιθανολογούμενη αύξηση των φοιτητών σε «κολέγια» και πολυτεχνεία εξωτερικού (από 700 σε 1.500)-, με το μέτρο αυτό, το 2030 οι μηχανικοί στο επάγγελμα μειώνονται από 162.700 σε 129.100, όπως παρακάτω:

Σημειώνεται ότι: 1. Οι μηχανικοί σε άλλες χώρες της ΕΕ είναι αφενός 0,2% έως 0,5% του γενικού πληθυσμού, ενώ αφετέρου, υπάρχει σημαντική βιομηχανική και λοιπή υποδομή και οικονομική εξωστρέφεια για αύξηση της απασχόλησης μετά την κρίση του 2008-2012 (;). 2. Το 2030, αν από τους 162.700 ή 129.100 μηχανικούς, οι μισοί θα εργάζονται στο εξωτερικό, η κατάσταση θα βελτιωθεί αισθητά σε σχέση με τη σημερινή.

Ελπίζοντας ότι το ΤΕΕ θα δημιουργήσει μια μόνιμη ομάδα εργασίας μαζί με τα πολυτεχνεία, που με πιο ακριβή στοιχεία θα υπολογίζει ενιασίως το απαιτούμενο πλήθος εισαγόμενων ανά ειδικότητα, ενώ η κοινωνία και το ΥΠΕΠΘ θα υπακούουν στην κοινή λογική, ειλικρινά εύχομαι να κάνω λάθος εκτίμηση/υπολογισμού.

Βλάπτεται επικίνδυνα η παρουσία του ΤΣΜΕΔΕ

του **Αθ. Φιλιππιδή***

Η παρουσία του ΤΣΜΕΔΕ βλάπτεται επικίνδυνα. Οι δύο τελευταίες Αναλογιστικές Μελέτες που συντάχτηκαν για το ΤΣΜΕΔΕ, δηλαδή η 3η και η 4η, συμπεραίνουν ότι το αναλογιστικό ισοζύγιο της κύριας σύνταξης είναι μηδενικό, δηλαδή το παθητικό με το ενεργητικό δεν έχει κανένα έλλειμμα. Το έλλειμμα παρουσιάζεται στο Λογαριασμό της Ειδικής Προσαύξησης και μάλιστα φθάνει στο υπέρρογκο ποσό των 14 δισ. ευρώ. Πιο συγκεκριμένα, η εισφορά της Ειδικής Προσαύξησης των Ελεύθερων Επαγγελματιών, που προσδιορίστηκε με τον τελευταίο Ν. 3518/2006, καθόρισε ότι θα πρέπει να είναι: $12\% \times 670 = 80$ ευρώ. Αυτή, όμως, η εισφορά είναι πάρα πολύ χαμηλή, όταν οι συντάξεις της Ειδικής Προσαύξησης έχουν καθοριστεί στα: $4/3 \times 816 = 1.085$ ευρώ. Άρα, προτείνει ο μελετητής στο ΤΣΜΕΔΕ, ότι θα πρέπει να καταβάλλονται εισφορές της τάξης: $20\% \times 1.085 = 220$ ευρώ. Έτσι, το Διοικητικό Συμβούλιο του ΤΣΜΕΔΕ θα πρέπει εδώ και τώρα να ανεβάσει τις εισφορές της Ειδικής Προσαύξησης, διότι άλλως το Ταμείο δεν έχει βιωσιμότητα. Η Ένωσή μας έχει επισημάνει το γεγονός εδώ και δέκα (10) μήνες. Είναι γνωστό ότι τα μέλη του ΤΣΜΕΔΕ χωρίζονται σε δύο μεγάλες κατηγορίες. Η μία κατηγορία είναι οι δημόσιοι υπάλληλοι και η άλλη οι ελεύθεροι επαγγελματίες. Οι μεν δημόσιοι υπάλληλοι, όταν θα συνταξιοδοτηθούν, θα πάρουν από το Δημόσιο 2.000 ευρώ σύνταξη, αλλά θα πάρουν και άλλα 1.000 ευρώ από το ΤΣΜΕΔΕ, δηλαδή συνολικά 3.000 ευρώ. Οι ελεύθεροι επαγγελματίες, όμως, με το Ν. 3518/2006 θα λάβουν 2.000 ευρώ. Αυτό, όμως, είναι παράνομο και ανήθικο, διότι της αυτής κατηγορίας πρόσωπα έχουν άριστη μεταχείριση. Επειδή, λοιπόν, η Αναλογιστική Μελέτη προβλέπει με το άρθρο 10 αύξηση των συντάξεων, επειδή η αύξηση είναι δυνατή εάν το αναλογιστικό ισοζύγιο του Ειδικού Λογαριασμού μηδενιστεί και επειδή αυτό επιτυγχάνεται εάν αυξηθούν οι εισφορές της Ειδικής Προσαύξησης, είναι υποχρεωμένο το ΔΣ του ΤΣΜΕΔΕ να προτείνει στο υπουργείο την αύξηση των εισφορών. Έχει μεγάλη ευθύνη, τόσο αστική, όσο και ποινική, διότι είναι διαχειριστής της περιουσίας μας και, επομένως, ευθύνεται ακόμη και για απιστία, πέραν των άλλων.

Για όλους τους πιο πάνω λόγους, πρέπει το ΤΣΜΕΔΕ να αποφασίσει την αύξηση των εισφορών της Ειδικής Προσαύξησης και συγχρόνως την αύξηση των παροχών, ώστε και οι εισφορές του συνταξιούχου ελεύθερου επαγγελματία να εξισωθούν με τις παροχές, όπως ισχύει για τους δημόσιους υπαλλήλους

* Πολιτικός Μηχανικός, Πρόεδρος των Συνταξιούχων Μηχανικών

Παρακολουθώντας τις εξελίξεις και τα δρώμενα γύρω από τα τεχνικά έργα, που αγγίζουν το επάγγελμα του μηχανικού και επηρεάζουν την οικονομική ανάπτυξη της χώρας, διαπιστώνει κανείς πως έχουμε να διαβούμε πολύ δρόμο ακόμη...

Είμαστε χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και μας αρέσει να φοράμε το καπέλο του Ευρωπαίου. Μόνο που το καπέλο μάς πέφτει πολύ

κή δραστηριότητα.

Οι μηχανικοί, δυστυχώς, φαίνεται πως δεν μπορούν να ξεφύγουν από τον παραπάνω κανόνα, έστω και αν από τη φύση τους θα έπρεπε να μάχονται τον ισοπεδωτικό λαϊκισμό ο οποίος τους υποβαθμίζει τόσο επιστημονικά όσο και επαγγελματικά στους διάφορους τομείς όπου δραστηριοποιούνται: στην οικοδομή, στο εργοτάξιο, στη βιομηχανία, στις υπηρεσίες, στο Δημόσιο.

της Ασφάλισης. Γιατί, δυστυχώς, πολύ συχνά ακούγεται με τρόπο καθαρά απαξιωτικό: Να μιλήσουμε για ποια Ασφάλιση; Για ποιες ασφαλιστικές εταιρείες;

Επισημαίνεται πως το ΤΕΕ ως τακτικός σύμβουλος της Πολιτείας θα μπορούσε να το εξετάσει περισσότερο ρεαλιστικά το θέμα της Ασφάλισης, απλά και μόνο λαμβάνοντας υπόψη την εμπειρία από τις άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αν η κατάσταση με το υπό διαμόρφω-

μοιες θέσεις του ίδιου του ΤΕΕ είναι ατυχείς και δεν βοηθούν εποικοδομητικά τις τυχόν θετικές διαθέσεις του αρμόδιου υπουργείου.

- Καταρχήν, δεν υπάρχει «ασφάλιση μελέτης», αλλά ασφάλιση επαγγελματικής ευθύνης παρέχοντος υπηρεσίες Μελετητή ή/και επιβλέποντος. Πολλοί, μάλιστα, εξομολογούνται την «ασφάλιση της μελέτης» με εγγυητική επιστολή που θα μπορούσε να εκδίδει το ΤΣΜΕΔΕ. Δηλαδή, άλλο ένα «χαρτί - χαράτσι» χωρίς πρακτικό αντίκρισμα.

- Αναλογιστικές μελέτες δεν χρειάζονται. Ίσως να συγχέεται η Ασφάλιση της Επαγγελματικής Ευθύνης με την Ασφάλιση Ζωής και Σύνταξης, όπου εκεί, πράγματι, γίνονται αναλογιστικές μελέτες από τις ασφαλιστικές εταιρείες. Θα πρέπει να γνωρίζουμε πως όταν μιλάμε για ασφάλιση έργων και επαγγελματικής ευθύνης, δεν σχεδιάζουμε ένα νέο προϊόν, αλλά μιλάμε για ένα θεσμό που υπάρχει και είναι δοκιμασμένος εδώ και πολλά χρόνια, σε όλες τις προηγμένες χώρες.

Οι ευθύνες υπάρχουν

Οι ευθύνες των μηχανικών πάντα υπήρχαν, υπάρχουν και θα υπάρχουν, όσο μελετώνται και κατασκευάζονται τεχνικά έργα από αυτούς. Πιστεύω ότι είναι άστοχο, επί σειρά ετών, να μιλάμε για τα ίδια θέματα (ευθύνες, Μητρώο Κατασκευαστών κλπ.) και πάντα να ζητάμε από την Πολιτεία να προσδιορίσει διά νόμου τις ευθύνες ενός εκάστου των μηχανικών και των άλλων συντελεστών των έργων. Οι ευθύνες των συντελεστών των έργων είναι σε μεγάλο βαθμό προσδιορισμένες από τη νομοθεσία, αλλά και την πληθώρα των νομολογιών, και όχι μόνο σε εθνικό επίπεδο. Εξάλλου, η αστική ευθύνη ακολουθεί διεθνώς τις ίδιες βασικές αρχές Δικαίου.

Αντί να επιδιώκουν να λαμβάνουν οι μηχανικοί τη σωστή αμοιβή για να μπορούν να κάνουν σωστές μελέτες και επιβλέψεις, απεμπολούν τις ευθύνες τους λόγω των ι-

Οι ευθύνες των Μηχανικών και... η ανακάλυψη του τροχού

φαρδύ και δυστυχώς μάλλον δεν μπορούμε να δούμε με καθαρή ματιά τι γίνεται στο χώρο της Ευρώπης.

Η ελληνική κοινωνία έχει για πολλά χρόνια οδηγηθεί σε έναν λαϊκισμό, ο οποίος με τη σειρά του, την οδηγεί στην «ελαφρά τη καρδία» απόκλιση από τα ευρωπαϊκά δεδομένα και τις διεθνείς προδιαγραφές, δημιουργώντας μια τεράστια αδρανειακή μάζα που αντιστέκεται στο αυτονόητο των σύγχρονων εξελίξεων.

Αναδεικνύοντας επί χρόνια τις «ελληνικές ιδιαιτερότητες» ως το πρωτεύον ζήτημα σε κάθε σχεδιασμό και παραβλέποντας τις διεθνείς και κυρίως τις ευρωπαϊκές εξελίξεις, καταφέραμε να δημιουργήσουμε ένα σπάνιο είδος επιχειρηματικών κανόνων και μια ιδιόμορφη κουλτούρα ειδικής «ασυλίας» έναντι των υποχρεώσεων και των ευθυνών.

Η παρατεταμένη απόκλιση της Ελλάδας από τις ευρωπαϊκές πρακτικές, υποθηκεύει κάθε παραγωγι-

Ο κλάδος των μελετών και κατασκευών αντιμετωπίζει σοβαρές δυσκολίες και πολλοί είναι αυτοί που θέτουν το ερώτημα: Πού βαδίζουμε;

Χαρακτηριστικό παράδειγμα αδράνειας και απόκλισης από διεθνώς ισχύοντα πρότυπα, αποτελεί ο θεσμός της Ασφάλισης στον τομέα των ιδιωτικών και των δημόσιων έργων, ένας θεσμός, από τη φύση του διεθνοποιημένος (λόγω του μηχανισμού της αντασφάλισης για τη διασπορά – ελαχιστοποίηση των κινδύνων), απόλυτα καταξιωμένος για τη χρησιμότητά του, που δεν κοστίζει ακριβά. Θεσμός που εφαρμόζεται διεθνώς χωρίς να επιδέχεται εύκολα «εθνικές πατέντες», με αποτέλεσμα να καταλήγει σε «καρικατούρα» ασφάλισης, μεταφραζόμενη στην πράξη σε ένα «χαρτί» για να πλουτίζουν ορισμένοι και κάποιες ασφαλιστικές εταιρείες, χωρίς να καλύπτονται πραγματικοί κίνδυνοι και υπαρκτές ευθύνες. Αποτέλεσμα αυτού, να μην αποζημιώνονται σωστά, όταν χρειαστεί, και να δυσφημίζεται ο ρόλος

του ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΟΥΤΙΝΑ*

ση νομοσχέδιο για τα ιδιωτικά έργα δεν είναι αναστρέψιμη, θεωρώ ότι χάνεται άλλη μια ευκαιρία για βελτίωση των συνθηκών που επικρατούν στον συγκεκριμένο παραγωγικό τομέα, που αναμφισβήτητα έχει μεγάλη προοπτική ανάπτυξης.

Εστιάζοντας, με γνώμονα το θεσμό της Ασφάλισης, καθώς το θέμα της ευθύνης αφορά τον κάθε μηχανικό, εκφράζονται οι παρακάτω εποικοδομητικές σκέψεις.

Κάποιοι εμπειρογνώμονες που διατύπωσαν, μάλιστα, και επίσημες θέσεις του ΤΕΕ στο νομοσχέδιο για τις οικοδομικές άδειες, είχαν κάποτε αποφανθεί συγκεκριμένα:

«Η ασφάλιση των μελετών, επιβλέψεων, κατασκευής ιδιωτικών έργων είναι ένα εξαιρετικά πολύπλοκο ζήτημα. Πρέπει να γίνουν αναλογιστικές μελέτες. Πρέπει να προσδιορισθούν οι ευθύνες όλων των συντελεστών της κατασκευής ενός έργου, καθώς και ο χρόνος ευθύνης ενός εκάστου».

Θέσεις αόριστες, ανυπόστατες και αποπροσανατολιστικές, που μοιραία διαιωνίζουν την απραξία και τη στασιμότητα. Υπάρχει μεγάλη σύγχυση πάνω στο θέμα. Παρό-

* Είναι Μηχανικός ΕΜΓΠ και ENSPM Γαλλίας. Μετά από μια πρώτη θητεία μηχανικού, τα τελευταία 15 χρόνια δραστηριοποιείται ως εμπειρογνώμων ασφαλίσεων, με εξειδίκευση στις ασφαλίσεις επιχειρηματικών κινδύνων, επαγγελματικής αστικής ευθύνης και τεχνικών έργων. Είναι διευθύνων σύμβουλος της εταιρείας «Κουτίνας ΑΕ – Μεσίτες Ασφαλίσεων», Εξουσιοδοτημένοι Ανταποκρτές των Lloyd's (www.gkoutinas.gr).

σχνών αμοιβών που λαμβάνουν, τινάζοντας στον αέρα αυτοί οι ίδιοι τον ορθολογισμό, τον οποίο –επιτέλους!– σπούδασαν στις πολυτεχνικές σχολές.

Μόνη λύση η Ασφάλιση

Αφήνοντας στην άκρη την ποινική ευθύνη και τη σχετική εγκώρια νομοθετική πρωτοτυπία σε βάρος των μηχανικών, η εν γένει ευθύνη, εδώ και πολλά χρόνια, ασφαλιζεται ευρέως σε διεθνή κλίμακα. Ευτυχώς υπάρχουν και στη χώρα μας, μερικά πρωτοπόρα γραφεία μελετών που την έχουν υιοθετήσει.

Η ασφάλιση δε κοστίζει ακριβά και ρητά καλύπτει τις όποιες εκ του νόμου ευθύνες. Υπάρχουν δε πλήθος από νομολογίες, αποδεκτές από τις ασφαλιστικές εταιρείες, που ορίζουν τι ακριβώς καλύπτει ένα ασφαλιστήριο επαγγελματικής ευθύνης μελετητή - συμβούλου. Το βασικό πρόβλημα που υπάρχει στη χώρα μας, είναι πως οι εγκώριες ασφαλιστικές εταιρεί-

ες, με το δεδομένο πως η αγορά δεν τις βοηθά να προβληματιστούν σωστά, δεν έχουν σαφή γνώση του αντικειμένου. Κατά συνέπεια, δεν το έχουν προσεγγίσει επαρκώς. Επισημαίνεται σχετικά, πως επί της ουσίας, η Ασφάλιση Επαγγελματικής Ευθύνης δεν «πωλείται» από τις ασφαλιστικές εταιρείες, αλλά «αγοράζεται» από τους ενδιαφερόμενους μελετητές – συμβούλους μηχανικούς. Δηλαδή, είναι αυτοί οι ίδιοι που την απαιτούν, αφού προηγουμένως κατανοήσουν τη χρησιμότητά της. Διαφορετικά, δεν έχει ουσιαστική αξία στην πράξη.

Ιδιαίτερα για τη χώρα μας, με το ιδιόμορφο καθεστώς της «ποινικοποίησης» της ευθύνης των μηχανικών, η ασφάλιση μπορεί να λειτουργήσει καταλυτικά και να βοηθήσει αποφασιστικά τους μηχανικούς. Η καταδίκη για ποινική ευθύνη, συνήθως συνεπάγεται και αποζημιώσεις για αστικές ευθύνες. Γι' αυτόν το λόγο, οι ασφαλιστικές εταιρείες διεθνώς, παρέ-

χουν νομική και οικονομική υποστήριξη στους πελάτες τους, ώστε να αντιμετωπίσουν τυχόν διώξεις για ποινικές ευθύνες.

Τέλος, είναι σοβαρό λάθος η απλοποιημένη λογική που διαιωνίζει τις σημερινές συνθήκες, με το πρόσχημα πως επιβάλλοντας θεσμικά ή διά νόμου την ασφάλιση, θα επιβαρυνθεί οικονομικά η μελέτη και αντίστοιχα η κατασκευή των έργων. Έτσι, όμως, συντηρείται μια απαράδεκτη κατάσταση την οποία όλοι οι μηχανικοί ομολογούμε ή έστω σιγοψιθυρίζουμε γι' αυτήν, δίνοντας έτσι το δικαίωμα στους πολίτες να τους «λοιδορούν». Το κυριότερο, αφήνουν τους μηχανικούς έκθετους σε σοβαρότατους κινδύνους, οι οποίοι είναι υπαρκτοί.

Το όλο πρόβλημα πιστεύεται πως θα λυθεί εφόσον αντικειμενικά θελήσουμε να ενημερωθούμε για το τι γίνεται έξω από τα σύνορά μας, στην Ευρώπη. Είναι βέβαιο πως στη σημερινή εποχή της ανοιχτής επικοινωνίας που ζούμε, η ά-

γνοια δεν δικαιολογείται. Πολύ περισσότερο στους μηχανικούς, που, με γνώμονα τη λογική, γνωρίζουν να ερευνούν και να δημιουργούν.

Ο γράφων, πριν μερικά χρόνια, στο πλαίσιο του συνεδρίου του ΤΕΕ για τα δημόσια έργα στην Ελλάδα, εκπόνησε εκτενέστατη μονογραφία για λογαριασμό του ΤΕΕ. Πόσοι άραγε τη διάβασαν και πόσο προβλημάτισε το ΤΕΕ και την ηγεσία του ΥΠΕΧΩΔΕ; Κατά καιρούς, έχει δημοσιεύσει σειρά άρθρων προβάλλοντας ερεθίσματα για προβληματισμό πάνω σε γόνιμες λύσεις από τη διεθνή πρακτική.

Το βασικό σχόλιο είναι απλό. Στη σύγχρονη εποχή της κινητής τηλεφωνίας, της ανοιχτής πληροφόρησης και του διαδικτύου δεν θα πρέπει να δαπανούμε ενέργεια για να ανακαλύψουμε τον τροχό! Τον έχουν ανακαλύψει άλλοι και τον χρησιμοποιούν με επιτυχία, εδώ και πολλά χρόνια. ■

Κάθε εβδομάδα
σας ανακαλύπτουν

ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥΧΟΙ
ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ

ΑΝΑΠΤΥΞΗ

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

Διαφημισθείτε
στο ενημερωτικό δελτίο του ΤΕΕ